

Nr 226.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer m. m.; given Stockholms slott den 14 mars 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att
dels godkänna härvid fogade förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under år 1919 åt de i ovannämnda författningsförslag åsyftade pensionärer m. fl. å tilläggsstat för år 1919 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av..... kronor 10,000,000,

dels ock förklara, att under år 1920 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka under nämnda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda pensionärer m. fl. skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp under år 1920 kunna varda å riksdagen för sagda år särskilt avsatta.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

§ 1.

F. d. befattningshavare i statens tjänst — avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare därunder icke inbegripna — vilka äro berättigade till pension eller därmed jämförligt årligt understöd, som av Konung och riksdag till siffran bestämts eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga med här nedan angivna begränsningar uppbära dyrtidstillägg till pensionen eller understödet.

§ 2.

Dyrtidstillägget beräknas med ledning av det grundtal, som fastställts för bestämmande av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Nytt grundtal äger tillämpning från och med det kvartal, under vilket Kungl. Maj:ts beslut därom kungjorts, till det kvartal, under vilket Kungl. Maj:t må komma att fastställa annat grundtal.

§ 3.

Dyrtidstillägget utgår å pension eller understöd, som icke överstiger 125 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiger pensionen eller understödet 125 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 125 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts samt för den del, som överstiger 125 kronor men icke 575 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar

fyra tiondedelar av grundtalet. Å den del av pension eller understöd, som överstiger 575 kronor för kvartal, utgår icke dyrtidstillägg.

§ 4.

För den, som från mera än ett håll åtnjuter pension eller understöd, som i § 1 omförmäles, lägges berörda förmånens sammanlagda belopp till grund för den i § 3 angivna beräkningen av dyrtidstillägget.

Åtnjuter pensionär dyrtidstillägg såsom befattningshavare i statens tjänst, äger han uppbära dyrtidstillägg enligt denna kungörelse allenast efter ett procenttal, som motsvarar fyra tiondedelar av grundtalet; därest emellertid hans avlöning såsom befattningshavare understiger 500 kronor för år, må han åtnjuta dyrtidstillägg efter ett procenttal, motsvarande grundtalet, dock högst å det belopp, varmed avlöningen understiger 500 kronor för år. Sammanlagda beloppet av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp å avlöning såsom befattningshavare i statens tjänst samt av dyrtidstillägg å pension eller understöd må icke överstiga det belopp, vartill dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst högst får uppgå.

§ 5.

Dyrtidstillägg enligt här ovan för f. d. befattningshavare i statens tjänst stadgade grunder utgår jämväl till:

1:o) den, som åtnjuter avlöning på indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet;

2:o) f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övnings-skolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem ävensom vid av landsting eller städer inrättade skyddshem, vilka äro berättigade till pension från folkskollärarnas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt;

3:o) f. d. befattningshavare hos statens järnvägar, vilken enligt lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift uppbär ersättning för skada, som han ådragit sig under förrättandet av arbete i statens järnvägars tjänst; samt

4:o) f. d. befattningshavare hos enskilt företag, som numera övertagits av staten, därest han genom statens försorg uppbär pension eller understöd i sådan egenskap;

och beräknas därvid dyrtidstillägget i fall, som avses i 1:o), å den utgående avlöningen, i de i 2:o) och 4:o) omförmälda fallen å pensionen eller understödet samt i fall, som angives i 3:o), å ersättningsens belopp.

§ 6.

Till f. d. befattningshavare vid statens järnvägar utgående pensioner från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jämförlig pensionsinrättning likställas i här ifrågavarande avseende med pension av i § 1 angivet slag. Detsamma gäller beträffande dylik pension, som utgår till sådan f. d. befattningshavare vid numera av staten övertagen järnväg, vilken med pension avgått från tjänst vid järnvägen redan innan den övertagits av staten.

§ 7.

Om till dyrtidstillägg enligt denna kungörelse berättigad avlidit, innan honom tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

Dyrtidstillägget utgår i sådant fall för samma tid, för vilken pension eller understöd får uppbäras.

§ 8.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 9.

Dyrtidstillägget utbetalas i sammanhang med pension eller understöd enligt de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling, samt gäller till och med den 30 juni 1920; dock att enligt de i kungörelsen meddelade bestämmelser dyrtidstillägg skall utgå även för den del av år 1919, som förflutit innan kungörelsens ikraftträdande, varjämte skall iakttagas, att för de två första kvartalen av samma år det i § 2 omförmälda grundtal skall vara 135.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
14 mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anförde efter gemensam beredning med cheferna för samtliga övriga departement följande.

I anslutning till spørsmålet om beredande av fortsatta dyrtidsbidrag åt befattningshavare i statens tjänst ber jag att för Kungl. Maj:t få anmäla frågan om dylika bidrag åt före detta befattningshavare i statens tjänst och vissa med dem jämställda pensionärer.

Till en början anhåller jag därvid att få lämna en kortfattad redogörelse för vad i liknande avseenden tidigare från statsmakternas sida åtgjorts.

Vid 1916 års riksdag hemställde enskilda motionärer, »att riksdagen måtte besluta, att ett krigstidstillägg må utgå för år 1916 (eventuellt först för 1917) jämväl till de f. d. statstjänare, som åtnjuta pension eller understöd, vars sammanlagda belopp icke överstiger 800 kronor per år». Motionärerna angävo tillika vissa grunder för beräkning av krigstidstilläggets storlek.

Riksdagen ansåg sig emellertid på anförda skäl icke kunna tillmötesgå motionärernas framställning i vidare mån, än att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 juni 1916 anhöll, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och i vad mån någon höjning av pensionsbeloppen för sådana pensionstagare, som uppbure låga pensioner och styrkte sig vara i behövande omständigheter, kunde anses av rådande förhållanden betingad, samt därefter till riksdagen, om möjligt redan år 1917, framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Vid föredragning den 21 juni 1916 av riksdagens berörda skrivelse fann Kungl. Maj:t gott anbefalla lönerogleringskommittén att verkställa ifrågavarande utredning samt till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill densamma kunde giva anledning.

Sedan lönerogleringskommittén inkommit med utlåtande i frågan, föredrogs ärendet i statsrådet den 16 april 1917, därvid dåvarande chefen för finansdepartementet framhöll, bland annat:

Den statstjänare, som vid avgången från sin tjänst kommit i åtnjutande av pension till belopp, som författningsenligt skulle utgå, kunde icke anses hava något som helst befogat anspråk på ytterligare underhåll från staten. Vid denna princip syutes det vara av vikt att framdeles som hittills fasthålla, i all synnerhet som ett motsatt förfaringsätt skulle betänkligt rubba den vid alla på senare tiden genomförda lönerogleringar tillämpade regeln, att befattningshavarna själva skulle till viss del betala kostnaden för sin pensionering. Sålunda uttalade betänkligheter mot en stadigvarande förhöjning av utgående pensioner borde emellertid icke hindra, att staten trädde hjälpande emellan för att genom en *tillfällig* pensionsförhöjning i någon mån stödja de mest behövande bland dem, som ägnat sina krafter åt dess tjänst. Visserligen hade staten, såsom lönerogleringskommittén erinrat, redan på åtskilliga sätt, exempelvis genom tillhandahållande av livsmedel till nedsatt pris samt genom skattelindringar, sökt hjälpa de mindre bemedlade att komma över dyrtidens hårdaste verkningar, men det vore uppenbart, att dessa åtgärder i endast ringa mån kunnat motväga den under senaste tiden

Historik.
1916 års
riksdag.

Departements-
chefens
yttrande
1917.

inträffade oerhörda stegringen i priset på allt vad till livets nödtorft hörde. Då statsverket alltså torde böra i någon mån söka lindra de av dyrtiden förorsakade svårigheterna jämväl för statens i behövande omständigheter varande pensionstagare, gällde det att taga ståndpunkt i fråga om understödets belopp och de begränsningar, som för dess utbetalande borde uppdragas.

Sedan dåvarande departementschefen därefter utvecklat de grundlinjer, enligt vilka, efter hans förmenande, krigstidshjälp borde tilldelas f. d. befattningshavare i statens tjänst, beslöt Kungl. Maj:t att avlåta proposition i ämnet till 1917 års riksdag i enlighet med en av departementschefen gjord hemställan.

Kungl. Maj:ts
proposition
till 1917 års
riksdag.

I propositionen, som betecknades med nr 264, föreslogs, bland annat, att krigstidshjälp skulle utgå till varje dylik f. d. befattningshavare med 100 kronor, under iakttagande, dels att hans ifrågavarande krigstidshjälp samt pensions- och understödsförmåner icke finge överstiga tillhoppa 1,300 kronor för år räknat och dels att från åtnjutande av dylik hjälp undantoges ej mindre f. d. befattningshavare, som under år 1917 hade att erlægga inkomst- och förmögenhetsskatt för högre belopp än 1,200 kronor, hustrus taxering däri inberäknad, än även gift kvinnlig f. d. befattningshavare, vars man levde.

1917 års
riksdag.

Första särskilda utskottet vid 1917 års riksdag, som hade att behandla ifrågavarande proposition, yttrade, att, ehuru väl, såsom i propositionen framhållits, den statstjänare, som vid avgången från sin tjänst kommit i åtnjutande av pension till författningesenligt belopp, icke kunde hava befogat anspråk på ytterligare underhåll från staten, hade utskottet dock, i likhet med Kungl. Maj:t, ansett, att staten borde med hänsyn till den av kriget förorsakade oerhörda stegringen i kostnaderna för livsuppehållet, träda hjälpande emellan för att genom en *tillfällig* pensionsförhöjning i någon mån stödja de mest behövande bland dem, som ägnat sina krafter åt dess tjänst.

Sedan utskottet erinrat om innehållet av Kungl. Maj:ts proposition, anförde utskottet vidare, bland annat:

Utskottet hade ansett de av Kungl. Maj:t angivna begränsningarna vara väl snäva och därför föreslagit, att beloppet av ifrågavarande krigstidshjälp måtte höjas till 150 kronor för en var f. d. befattningshavare, under iakttagande, dels att hans pensions- och understödsförmåner icke finge tillhoppa överstiga 1,500 kronor för år räknat och dels att från åtnjutande av dylik hjälp skulle undantagas f. d. befattnings-

havare, som under år 1917 hade att erlægga inkomst- och förmögenhetsskatt för högre belopp än 1,400 kronor, äkta makars taxeringar sammanräknade. Att från åtnjutande av krigstidshjälp undantaga gift kvinulig f. d. befattningshavare ansåge utskottet icke lämpligt. En inom riksdagen väckt motion om beredande av någon krigstidshjälp åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, vilka ej inbegripits i Kungl. Maj:ts proposition, syntes utskottet synnerligen behjärtansvärd. Dem tillkommande understöd vore bestämda med häusyn till före kriget rållande förhållanden, och det vore uppenbart, att den av krisen föranledda stegringen i levnadskostnaderna drabbat dem synnerligen hårt. Ut-kottet ansåge sig böra i huvudsak tillstyrka bifall till ifrågavarande motion.

I övrigt hade utskottet ej funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag.

Sedan riksdagen bifallit en av utskottet i anslutning till ovan angivna grunder gjord hemställan, utfärdade Kungl. Maj:t den 19 juni 1917 kungörelse (Svensk författningssamling nr 367), innefattande föreskrifter i ämnet i enlighet med riksdagens beslut.

Vid 1918 års lagtima riksdag framlade Kungl. Maj:t en den 18 januari 1918 dagtecknad proposition, nr 11, angående krigstidstillägg under år 1918 åt f. d. befattningshavare i statens tjänst.

*Kungl. Maj:ts
proposition
till 1918 års
lagtima
riksdag.*

Enligt propositionen — som ej avsåg avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, rörande vilka särskild proposition förelades riksdagen — skulle krigstidstillägg för år 1918 till varje f. d. befattningshavare utgå med 150 kronor jämte 30 procent av pensions och understöds årsbelopp, dock tillhoppa med högst 600 kronor.

Då jag nyssberörda den 18 januari 1918 anmälde nämnda ärende inför Kungl. Maj:t, erinrade jag, hurusom staten ansetts icke hava någon skyldighet att höja de pensioner, som tillerkänts f. d. stats-tjänare och till vilka dessa själva i stor utsträckning efter vissa fastställda grunder lämnat bidrag, men att detta emellertid ingalunda utslöte, att staten av billighetsskäl borde göra något i syfte att förekomma, att dess uttjänta befattningshavares pensioner i följd av levnadskostnadernas alltjämt fortgående stegring bleve otillräckliga.

Sedan jag därefter redogjort för levnadskostnadernas stegring, anförde jag vidare till stöd för ovannämnda förslag.

»I första hand böra uppenbarligen de med låga pensioner avskedade befattningshavarna hjälpas. Men dyrtiden har nu varat så länge och sträckt sina verk-

ningar så långt, att även de med jämförelsevis högre pensioner avgångna befattningshavarna i allmänhet torde vara i stort behov av statens stöd i den ojämna striden. Att härvidlag draga en godtycklig gräns, vid vilken delaktighet i dyrtidstillägget skulle bortfalla, synes mig föga tilltalande; och om ett dylikt streck, på sätt förra gången skedde, sattes vid skyldighet att för visst belopp betala inkomst- och förmögenhetsskatt, skulle sådant i någon mån motverka pensionärernas villighet att genom arbete bidra till sitt uppehälle. Då det emellertid är uppenbart, att de med låga pensioner utrustade pensionärerna i stort sett hava svårast att reda sig i dyrtiden, har jag tänkt mig, att dessa skulle jämförelsevis bättre tillgodoses samt att tillägget för de med högre pensioner försedda skulle bliva relativt mindre än för de förra.»

1918 års lag-
tima riksdag.

Efter hemställan av dess särskilda utskott (utlåtandet nr 4) beslöt 1918 års riksdag att bevilja krigstidstillägg åt f. d. befattningshavare med än högre belopp, än av Kungl. Maj:t föreslagits. Därjämte företogs vissa ändringar i fråga om de rörande krigstidstillägget i övrigt föreslagna bestämmelserna.

Den 22 mars 1918 utfärdade Kungl. Maj:t därefter kungörelse (Svensk förfatningssamling nr 139) angående krigstidstillägg under år 1918 åt f. d. befattningshavare i statens tjänst. I denna kungörelse fastställdes, i överensstämmelse med riksdagens beslut, följande

Allmänna grunder för krigstidstilläggets utgående.

§ 1.

Krigstidstillägg tillkommer f. d. befattningshavare i statens tjänst — avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare därunder icke inbegripna — vilka vid ingången av år 1918 voro berättigade till pension eller därmed jämförligt årligt understöd, som av Konung och riksdag till siffran bestämts eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder.

§ 2.

Krigstidstillägget utgår till varje dylik f. d. befattningshavare med 200 kronor jämte en tredjedel av ovanberörda pensions och understöds årsbelopp, dock tillhopa högst med 700 kronor.

§ 3.

Pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst, vilka under år 1917 haft att erlägga inkomst- och förmögenhetsskatt för högre be-

lopp än 1,400 kronor och födenskull gått miste om dem eljest enligt kungl. kungörelsen den 19 juni 1917 tillkommande krigstidshjälp, må — om de under år 1918 icke hava att erlægga inkomst- och förmögenhetsskatt för högre belopp än 1,400 kronor, äkta makars taxeringar sammanräknade — uppbära, utöver det krigstidstillägg, som må tillkomma dem enligt § 2 här ovan, ett så stort belopp, som skulle hava såsom krig-tidshjälp under år 1917 tillfallit dem, om de under sistnämnda år haft att erlægga dylik skatt för högst 1,400 kronor.

§ 4.

Befattningshavare, som efter ingången av år 1918 avgått med pension, erhåller krigstidstillägg med ett belopp, motsvarande vad han enligt § 2 skolat uppbära, om han vid årets början varit pensionerad, minskat med det krigstidstillägg han såsom befattningshavare under året åtnjutit.

§ 5.

Till f. d. befattningshavare vid statens järnvägar utgående pensioner från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jämförlig pensionsinrättning likställas i här ifrågavarande avseende med pension av i § 1 angivet slag.

§ 6.

Om till krigstidstillägg av nu ifrågavarande slag berättigad f. d. befattningshavare under år 1917 eller 1918 avlidit, inträder storbhuset i den avlidnes rätt.

§ 7.

Krigstidstillägget utbetalas på en gång i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Kostnaderna för här ifrågavarande krigstidstillägg beräknades av riksdagen till sammanlagt 4,300,000 kronor.

Vid anmälan förut i dag av frågan om beredande av fortsatta dyrtidsbidrag åt befattningshavare i statens tjänst har jag erinrat, huru-
som den ytterligare stegring i levnadskostnaderna, som inträdde efter det 1918 års lagtima riksdag fattat beslut i nämnda hanseende och sär-

1918 års
urtima
riksdag.

skilt under sommaren och början av hösten samma år, föranledde Kungl. Maj:t, sedan ett flertal framställningar från sammanslutningar av statens befattningshavare och pensionärer inkommit, att kalla riksdagen till urtima sammanträde den 30 oktober 1918 för att mottaga framställningar angående extra tillägg till de särskilda anslag, som av 1918 års lagtima riksdag beviljats att utgå till ifrågavarande befattningshavare och pensionärer.

I en till den urtima riksdagen den 25 oktober 1918 avlåten proposition, nr 2, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen, *dels* att för beredande av extra krigstidstillägg för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt sådana f. d. befattningshavare, som avsåges i Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 139) angående krigstidstillägg under år 1918 åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, å extra tilläggsstat för år 1918 under tionde huvudtiteln anvisa erforderligt anslag, *dels ock* fastställa vissa allmänna grunder för det extra krigstidstilläggets utgående.

Efter det riksdagen fattat beslut i frågan, därvid riksdagen gjort visst tillägg till det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget, utfärdade Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut den 3 december 1918 kungörelse i ämnet (Svensk författningssamling nr 934), däri förordnades:

1. att det extra krigstidstillägget skulle till vederbörande f. d. befattningshavare eller, om han efter juni månads utgång avlidit, till hans stärbhusdelägare utgå med 100 kronor jämte en tredjedel av vad å 1918 års senare hälft belöpte av den pension eller det årliga understöd, varå krigstidstillägg beräknades enligt kungörelsen den 22 mars 1918, med iakttagande dock, att det extra krigstidstillägget icke finge överstiga 350 kronor, samt

2. att i fråga om det extra krigstidstillägget skulle i övrigt i tillämpliga delar gälla vad i nyssberörda kungörelse funnes i fråga om krigstidstillägg stadgat, dock med iakttagande, att något avdrag å det extra krigstidstillägget icke skulle ske för krigstidstillägg, som befattningshavare i denna sin egenskap kunde hava åtnjutit tidigare under året, samt att den, som efter utgången av juni månad 1918 avgått med pension, skulle å denna erhålla extra krigstidstillägg med ett belopp, motsvarande vad han i sådant avseende skolat uppbära, om han den 1 juli 1918 redan varit pensionerad, minskat med det extra krigstidstillägg, han såsom befattningshavare efter sistnämnda dag åtnjutit.

Kostnaderna för det extra krigstidstillägget till ifrågavarande f. d. statstjänare beräknades av riksdagen till 2,150,000 kronor.

De i kungörelserna den 22 mars och 3 december 1918 — härefter benämnda mars- respektive decemberkungörelsen — meddelade föreskrifterna angående dyrtidsbidrag till f. d. befattningshavare i statens tjänst kunna alltså i korthet sammanfattas sålunda. Enligt marskungörelsen utgick krigstidstillägg till ifrågasvarande f. d. befattningshavare med 200 kronor jämte en tredjedel av pensionens eller understödets belopp, dock tillhopa högst med 700 kronor. Därjämte berättigades vissa av dessa f. d. befattningshavare, vilka under år 1917 icke erhöilo del av den vid samma års riksdag beslutade krigstidshjälpen, att under år 1918 utbetomma motsvarande belopp i krigstidstillägg. — Enligt decemberkungörelsen skulle till de f. d. befattningshavare, varom nu är fråga, extra krigstidstillägg utgå med 100 kronor jämte en tredjedel av vad å 1918 års senare hålft belöpte av den pension eller det årliga understöd, varå krigstidstillägg beräknades enligt marskungörelsen, med iakttagande dock, att det extra krigstidstillägget icke finge överstiga 350 kronor.

Sammanfattning av de und. r år 1918 gällande bestämmelserna om dy tidsbidrag till f. d. befattningshavare i statens tjänst.

De för år 1918 till f. d. befattningshavare utgående dyrtidsbidragen kunde alltså sammanlagt uppgå till högst 1,050 kronor.

I huvudsak samma grunder, som faststälts att gälla för krigstidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, hava kommit till tillämpning jämväl för dylik förmån åt pensionerade lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor m. fl. undervisningsanstalter. Sålunda har dyrtidsbidrag enligt dessa grunder utgått till följande personalgrupper, nämligen f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks eklestikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem ävensom vid av landsting eller städer inrättade skyddshem, vilka åtnjuta pension från folkskolläraernas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

Pensionerade folkskol lärare m. fl.

Genom kungörelserna den 31 juli 1917 och den 31 maj 1918 angående krigstidstillägg åt ifrågasvarande pensionärer (Svensk förtäningssamling nr 524 och 394) hava emellertid för sådana f. d. lärare och lärarinnor, som enligt särskilda medgivanden av riksdagen erhållit understöd av statsmedel utöver vederbörande eljest tillerkända pensions- eller understödsförmåner, vissa inskränkande bestämmelser stadgats, varigenom dyrtidsbidraget antingen, där det särskilda understödet upp-

gått till samma belopp som nämnda bidrag eller överstigit samma bidrags belopp, helt fränkants vederbörande eller, där så icke varit fallet, bestämts att utgå efter avdrag för det särskilda understödets belopp. När emellertid frågan om extra krigstidstillägg för senare halvåret 1918 åt ifrågavarande pensionerade lärare och lärarinnor förelades den urtima riksdagen i proposition nr 6, framhölls, att ett sådant förfarande, som dittills tillämpats, icke skäligen syntes böra lända till efterföljd i fråga om det då förevarande extra krigstidstillägget, att de extra krigstidstilläggen nämligen vore avsedda att under dåvarande synnerligen tryckande dyrtid minska de svarigheter, vari befattningshavare och f. d. befattningshavare samt deras efterlevande befunne sig, ävensom att det därför syntes vara tillbörligt, att jämväl de f. d. lärare, för vilka den beviljade pensionsförbättringens belopp torde hava ansetts skäligt oavsett dyrtiden, komme i åtujutande av hela det extra krigstidstillägg, som skulle tillkomma dem, därest den inskränkande bestämmelsen icke funnes. Berörda inskränkning uteslöts alltså i Kungl. Maj:ts förslag, och i detta avseende godkändes förslaget av riksdagen.

Kostnaderna för dyrtidsbidrag åt här ifrågavarande kategorier av pensionärer beräknades för år 1918 till sammanlagt 1,528,000 kronor.

Jag övergår härefter till en kortfattad redogörelse för det förslag, vilket, såsom jag förut i dag vid anmälandet av frågan om fortsatta dyrtidsbidrag åt befattningshavare i statens tjänst haft tillfälle omnämna, i nu förevarande ämne avgivits av inom finansdepartementet särskilt tillkallade sakkunniga.

Kommitterades förslag.

Även i fråga om de f. d. befattningshavarna i statens tjänst hava kommitterade framlagt alternativa förslag till bestämmelser om krigstidstilläggets utgående, det ena, alternativ I, innebärande tillämpning av systemet med s. k. glidande skala och det andra, alternativ II, grundat på fixa tillägg. Beträffande innebörden av de olika systemen tillater jag mig hänvisa till den redogörelse härför, jag förut i dag lämnat vid anmälandet av frågan om dyrtidstillägg åt befattningshavarna i statens tjänst.

Det s. k. glidande systemet.

Enligt kommitterades alternativ I skulle krigstidstillägget utgå i visst förhållande till det s. k. grundtal, som, efter vad jag förut närmare utvecklat, med ledning av socialstyrelsens dyrtidsindexberäkningar skulle fastställas för bestämmandet av dyrtidstillägget till befattningshavarna i statens tjänst. Detta grundtal skulle, såsom förut nämnts, enligt kommitterades förslag med nu rådande prisnivå utgöra 150.

Då pension eller därmed jämförligt understöd i regel utbetalas kvartalsvis, hava kommitterade ansett lämpligast, att i avseende å de f. d. befattningshavarna krigstidstillägget hänföres till kvartalsheloppet. Kommitterade föreslå därför, att krigstidstillägget skall å pension eller understöd, som icke överstiger 125 kronor för kvartal, utgå efter ett procental, som motsvarar grundtalet, att, om pensionen eller understödet för kvartal överstiger nämnda belopp, krigstidstillägget skall för den del, som utgör 125 kronor för kvartal, utgå på sätt nyss sagts och för den del, som överstiger 125 kronor men icke 575 kronor för kvartal, utgå efter ett procental, som motsvarar fyra tiondedelar av grundtalet, samt att krigstidstillägg icke skall utgå å den del av pension eller understöd, som överstiger 575 kronor för kvartal. Maximibeloppet, som alltså skulle inträda vid pension eller understöd av 2,300 kronor för år räknat, skulle vid tillämpning av dessa regler och ett grundtal av 150, utgöra 1,830 kronor för år. Sänkes grundtalet, komme tillägget att i motsvarande mån sjunka.

För närmare kännedom om de belopp, som enligt kommitterades förslag vid ett grundtal av 150 skulle i dyrtidstillägg tillkomma pensionstagare inom olika pensionsklasser, tillåter jag mig hänvisa till den å sid. 124 i betänkandet intagna tabellen bil. C.

Enligt kommitterades alternativ II skulle krigstidstillägget utgå med dels ett procentuellt tillägg av $66\frac{2}{3}$ procent av pensionens eller understödets belopp, dels ock därutöver ett dagtillägg av en krona per dag. Det procentuella tillägget skulle icke få utgöra mera än 4 kronor per dag, motsvarande 1,460 kronor för år. Inklusive dagtillägget, för år räknat 365 kronor, skulle alltså maximibeloppet av krigstidstillägget bliva 1,825 kronor. Kommitterade hava emellertid föreslagit den begränsningen, att krigstidstillägg för varje utbetalningsperiod icke i sin helhet skulle få överstiga 150 procent av pensionens eller understödets belopp för samma period. Några bestämmelser om krigstidshjälp motsvarande dem, kommitterade föreslagit i avseende å befattningshavarna i statens tjänst, hava icke upptagits beträffande de f. d. befattningshavarna.

Av en å sid. 124 i betänkandet intagen tabell, bil. D, framgår närmare, med vilka belopp enligt nu ifrågavarande alternativ krigstidstillägg skulle utgå inom olika pensionsklasser.

En i tabellarisk form uppställd jämförelse av de enligt kommitterades båda alternativ utgående dyrtidstilläggsbeloppen lämnas å sid. 50 i betänkandet.

Det fixa systemet.

*Kostnads-
beräkning.*

I fråga om kostnaderna för dyrtidstillägget till de f. d. befattningshavarna enligt kommitterades olika alternativ yttra kommitterade å sid. 50 och 51 i betänkandet, att, om prisnivån under år 1919 hölle sig ungefär oförändrad vid nuvarande läge, enligt kommitterades beräkningar kostnaderna under nämnda år skulle ställa sig ungefär lika enligt de båda alternativen eller till omkring 9 miljoner kronor. Skillnaden i kostnad syntes nämligen icke överstiga 150,000 kronor. Denna skillnad, vilken komme systemet med glidande skala till last, skulle emellertid, under antagande att prisnivån nämnvärt sjönke under år 1919, förbytas till en fördel för detta system även i kostnadshänseende.

*Detaljbestäm-
melser.*

Oavsett nu själva beloppet av dyrtidstilläggen, företer kommitterades förslag, i huvudsak sammanstämmande enligt båda alternativen, betydande avvikelser från förut i motsvarande hänseenden gällande bestämmelser. För närmare kännedom om dessa avvikelser tillåter jag mig hänvisa till — förutom själva författningstexten — kommitterades uttalanden å sid. 43—48 i betänkandet ävensom den specialmotivering, intagen å sid. 85—88 i betänkandet, varmed kommitterade beledsaga sina förslag. Särskilt anser jag mig emellertid här böra fästa uppmärksamheten å, att kommitterade föreslå, att vissa personalgrupper, vilka förut icke kommit i åtnjutande av krigstidstillägg, nu skola tillerkännas dylik förmån samt att därvid skola tillämpas de grunder, som kunna varda bestämda för f. d. befattningshavare i statens tjänst. Sålunda skulle, efter vad kommitterade tillstyrka, enligt dessa grunder krigstidstillägg utgå till dem, som åtnjuta avlöning på indragningsstat utan tjänstgöring-skyldighet, vidare till sådana f. d. befattningshavare hos statens järnvägar, som enligt lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift uppbära ersättning för skada, som ådragits under förrättandet av arbete i statens järnvägars tjänst, samt slutligen till f. d. befattningshavare hos enskilt företag, som numera övertagits av staten.

Vidare anser jag mig böra nämna, att kommitterade nu föreslå, att krigstidstillägg enligt särskilt angivna grunder skall kunna få av samma person uppbäras både å avlöning, som han åtnjuter i egenskap av befattningshavare i statens tjänst, och å pension eller understöd, som han i egenskap av f. d. befattningshavare uppbär. Syftet med de sålunda föreslagna bestämmelserna är, enligt vad kommitterade framhålla, att överflödiggöra de särskilda gratifikationsanslag, som under år 1918 ställts till Kungl. Maj:ts förfogaude för utjämnande av vissa oegent-

ligheter, som föranletts av då gällande, mera restriktiva bestämmelser i nu ifrågavarande avseende.

I sammanhang med frågan om krigstidstillägg till de f. d. befattningshavarna i statens tjänst behandla kommitterade slutligen enahanda spörsmål i vad detsamma rör pensionerade folkskollärare m. fl. med dem jämställda, här ovan i historiken särskilt omförmälda pensionärer.

*Pensionerade
folkskollärare
m. fl.*

Efter erinran att beträffande dessa kategorier av pensionstagare, i anledning av dem i annan ordning tillerkänd pensionsförbättring, vissa särbestämmelser i krigstidstilläggsavseende förut varit gällande, vilka särbestämmelser emellertid enligt 1918 års urtima riksdags beslut fått bortfalla i fråga om det då beslutade extra krigstidstillägget, anföra kommitterade i nu förevarande ämne å sid. 52 och 53 i betänkandet följande.

»Sådan pensionsförbättring, som sålunda enligt de i kungörelsen den 31 maj 1918 fastställda grunderna för krigstidstillägget åt ifrågavarande f. d. lärare och lärarinnor föranledde uteslutande från delaktighet i eller avdrag å krigstidstillägget, har beviljats även för år 1919, i det att understöd för sistnämnda år må enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, tillerkännas dels äldre behövande folkskollärare, som oförvitligt skött sin tjänst men därifrån erhållit avsked före år 1867, till belopp av 800 kronor dels ock sådan behövande lärare eller lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som efter oförvitlig tjänstgöring under sammanlagt minst femton års tid avgått från tjänsten före utgången av år 1891 samt uppnått en levnadsålder av minst femtiofem år, till belopp av 400 kronor.

Då emellertid, såsom i förenämnda proposition till 1918 års urtima riksdag anförts, nämnda pensionsförbättring måste antagas hava ansetts skäligen utan hänsyn till dyrtiden, anse sig kommitterade sakna anledning föreslå, att bland bestämmelserna rörande nu ifrågavarande krigstidstillägg upptagas ovanberörda inskränkande stadganden.

Enär därefter bestämmelserna om krigstidstillägg åt ifrågavarande personal bliva fullständigt analoge med föreskrifterna om krigstidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, vare sig tillägget skall utgå efter glidande skala eller med fixa belopp, lär det icke vara erforderligt att vidare utfärda särskilda författningar om krigstidstillägg för de båda grupperna av pensionärer, utan synas stadgandena för enkelhetens skull lämpligast bära meddelas i en författning.

Huru de båda systemen verka, framgår av den tabell, som intagits här ovan vid behandlingen av frågan om krigstidstillägg under år 1919 åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, till vilken tabell (sid. 50) kommitterade få hänvisa för jämförelse mellan verkningarna av de båda förslagen.

Vad beträffar kostnaderna vid tillämpning av det ena eller det andra av de båda förslagen, är att märka, hurusom, under antagande att prisläget under hela år

1919 icke undergår sådan förändring, att annat grundtal än det från årets början föreslagna eller 150 blir fastställt, de båda förslagen torde i det närmaste medföra lika stor kostnad eller omkring 2.3 miljoner kronor. Såsom förut anförts, lär man emellertid kunna räkna med någon sänkning av prisnivån under loppet av år 1919, och, om så blir fallet, har givetvis förslaget enligt systemet med glidande skala ur kostnadssynpunkt företräde.»

Social-
styrelsens
utlåtande.

Såsom jag förut i dag vid anmälan av frågan om dyrtidsbidrag till befattningshavare i statens tjänst omnämmt, har socialstyrelsen på grund av remiss avgivit utlåtande i fråga om lämpligheten och genomförbarheten av det i kommitterades alternativ I upptagna, på socialstyrelsens dyrtidsindexberäkningar grundade systemet med s. k. glidande skala. Till detta utlåtande, som finnes i sin helhet återgivet i det vid propositionen om befattningshavarnas dyrtidstillägg fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden, tillåter jag mig här hänvisa.

Departements-
chefen.

I fråga om behovet av fortsatta dyrtidsbidrag även åt de f. d. befattningshavarna i statens tjänst och de med dem jämställda pensionärerna torde jag kunna inskränka mig till att hänvisa till — förutom den i kommittébetänkandet lämnade utredningen — vad jag förut i dag till statsrådsprotokollet över finansärenden i dylikt hänseende anförts vid anmälan av frågan om fortsatta sådana bidrag åt i tjänst varande statstjänare. Så länge prisnivån alltjämt ligger så högt över den, efter vilken pensionerna äro avpassade, lär det vara uppenbart, att staten — lika litet som i avseende å sina befattningshavare — bör beträffande pensionärerna undandraga sig att genom särskilda dyrtidsbidrag bereda ersättning i större eller mindre utsträckning för pensionernas minskade realvärde.

Även beträffande pensionärerna hava, såsom av det förut sagda framgår, de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande för behandling av dyrtidstilläggsfrågan tillsatta kommitterade avgivit alternativa förslag, det ena byggt på systemet med s. k. glidande skala och det andra, mera i överensstämmelse med hittills följda grunder, upptagande fixa tillägg. Det förra alternativet baserar sig på i huvudsak samma principer som de, varpå det av kommitterade, med tillämpning av den s. k. glidande skalan, utarbetade förslaget till grunder för bestämmandet av dyrtidstilläggen åt statens befattningshavare är byggt. Till detta förslag, visserligen i åtskilliga väsentliga hänseenden ändrat, kompletterat och modifierat, har jag förut i dag givit min anslutning, därvid jag såsom en av fördelarna med förslaget särskilt framhöll, att dess bärande grundsatser i huvudsak låte sig tillämpa även i fråga om dyrtidstilläggen

åt statens pensionärer och understödstagare. Under sådana omständigheter är det klart, att jag även i avseende å de f. d. befattningshavarna och de med dem jämställda pensionärerna giver mitt förord åt det alternativ i kommittéförslaget, som är byggt på systemet med s. k. glidande skala.

I detta förslag äro emellertid, i anledning av de ändringar, som jag förut i dag ansett mig böra förorda i kommitterades förslag rörande dyrtidstillägg åt befattningshavarna, vissa jämkningar av behovet påkallade.

Sålunda torde till en början även de nu ifrågakvarande bestämmelserna böra så avfattas, att de kunna givas tillämplighet jämväl för tiden efter utgången av innevarande år intill den 1 juli 1920. Samtidigt torde också här benämningen krigstidstillägg böra utbytas mot den vid inträdande fredsförhållanden lämpligare beteckningen dyrtidstillägg.

Enligt kommitterades förslag skulle det i avseende å befattningshavarna fastställda grundalet äga tillämplighet, även då det gällde att bestämma dyrtidstilläggen åt de f. d. befattningshavarna. Detta torde också ur enhetlighetens synpunkt vara riktigt och nödvändigt. Då jag emellertid av skäl, för vilka jag tidigare under dagens lopp redogjort, ansett mig böra förorda en ändring i de rörande sättet för grundalets beräknande föreslagna bestämmelserna därhän, att grundalet skulle komma att något sänkas, med nu rådande pridförhållanden från 150 till 135, skulle givetvis också de av kommitterade för pensionärerna beräknade dyrtidstilläggen komma att i någon mån minskas. Minskningen skulle emellertid bliva så pass obetydlig, att jag icke anser densamma vara ägnad att uppväcka alltför starka betänkligheter, särskilt som även med det av mig föreslagna grundalet dyrtidstilläggen till pensionärerna, under förutsättning av oförändrade pridförhållanden, i det övervägande flertalet fall skulle komma att utgå med avsevärt lägre belopp än under föregående år.

Endast i fråga om mycket små pensioner skulle en minskning i de under fjolåret uppburna dyrtidstilläggsbeloppen inträda. Till följd av de under sagda år gällande bestämmelserna om fasta grundbelopp kom nämligen å dessa pensioner dyrtidstillägg att utgå med ända upp till flera hundra procent å pensionernas belopp — ett förhållande, som med hänsyn till dyrtidstilläggens syfte att utgöra ett bidrag till kompenserande av den inträdda levnadskostnadsökningen givetvis måste anses orimligt. En minskning i de under fjolåret uppburna dyrtidsbidragens belopp måste sålunda — om man för framtiden vill undvika nyss berörda oegentlighet — i vissa fall komma att inträda. Ehuru

denna minskning med användning av det av mig förordade sättet för grundtalets beräkning skulle bliva något större, än därest kommittéförelslaget i oförändrat skick komme till tillämpning, torde det likväl kunna sägas, att då dyrtid-tillägget å ifrågavarande småpensioner vid nu rådande prisnivå i allt fall icke skulle komma att understiga 135 procent å pensionens belopp, vederbörande pensionstagare även enligt mitt förslag skulle bliva tillgodosedda på ett sätt, mot vilket ur billighetssynpunkt några invändningar knappast torde kunna framställas.

Huru vid ett grundtal av 135 dyrtidstilläggen skulle ställa sig inom olika pensionsklasser i jämförelse med *dels* de under fjolåret faktiskt uppburna krigstidstilläggsbeloppen, *dels ock* de belopp, till vilka enligt kommittéförelslagets olika alternativ krigstidstilläggen skulle komma att uppgå, framgår av följande sammanställning:

F. d. befattningshavare.

Pension eller understöd för år Kronor	Dyrtids- tillägg år 1918 Kronor	De sakkunnigas förslag		Departement- schefens förslag Kronor
		Glidande systemet Kronor	Fixa systemet Kronor	
50	325	75	75.—	67.50
100	350	150	150.—	135.—
200	400	300	300.—	270.—
300	450	450	450.—	405.—
400	500	600	600.—	540.—
500	550	750	698.33	675.—
600	600	810	765.—	729.—
700	650	870	831.67	783.—
800	700	930	898.33	837.—
900	750	990	965.—	891.—
1,000	800	1,050	1,031.67	945.—
1,500	1,050	1,350	1,365.—	1,215.—
2,000	1,050	1,650	1,698.33	1,485.—
2,300	1,050	1,830	1,825.—	1,647.—
3,000	1,050	1,830	1,825.—	1,647.—
4,000	1,050	1,830	1,825.—	1,647.—
5,000	1,050	1,830	1,825.—	1,647.—

I avseende å den av kommitterade föreslagna författningstexten må vidare frambållas, att av skäl, vilka jag på tal om befattningshavarnas dyrtidstillägg närmare utvecklade, föreskriften om det grundtal, som till en början skulle gälla, torde böra utgå ur författningsförslaget § 2 och i stället såsom en övergångsbestämmelse fogas till det stadgande om den i ämnet utkommande författningens ikraftträdande, varmed kommitterades förslag läres böra kompletteras. Liksom i fråga om befattningshavarna av mig föreslagits, torde i en dylik övergångsbestämmelse föreskrift böra meddelas om grundtal för såväl det första som det andra av innevarande års fyra kvartal. Detta grundtal läres, i enlighet med vad jag förut anfört, böra fastställas till 135.

Vid bifall till vad jag förut i dag vid anmälan av frågan om dyrtidsbidrag åt befattningshavarna i statens tjänst föreslagit rörande särskild dyrtidshjälp åt lägre avlönade familjeförsörjare torde slutligen sista punkten i § 4 böra omformuleras därhän, att den kommer att innehålla stadgande om, att sammanlagda beloppet av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp å avlöning såsom befattningshavare i statens tjänst samt av dyrtidstillägg å pension eller understöd icke får överstiga det belopp, vartill dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst vid varje tillfälle högst får uppgå.

Vad kommitterade föreslagit i fråga om tillämplighet för bestämmelserna om dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst jämväl å vissa kategorier av personer, vilka förut icke kommit i åtnjutande av sådan förmån, föranleder icke någon erinran från min sida. I avseende å en av dessa kategorier, nämligen tjänstemän å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet, har visserligen, på sätt av sid. 45 i betänkandet framgår, en från kommitterades mening i viss mån avvikande åsikt uttalats av statskontoret — en åsikt, som sedermera kommit till uttryck jämväl i ett av ämbetsverket avgivet utlåtande över en av föreningen för Sveriges kronofogdar hos Kungl. Maj:t gjord framställning om beredande av krigstidstillägg åt de på indragningsstat överförda kronofogdarna. Då jag emellertid, lika med kommitterade, anser starka billighetsskäl tala för, att även de icke alltför talrika tjänstemännen å indragningsstat böra i en eller annan form erhålla åtminstone någon kompensation för avlöningsförmånernas till följd av dyrtiden minskade realvärde, och den av kommitterade föreslagna utvägen att i dyrtidstilläggsavseende likställa dem med f. d. befattningshavare i statens tjänst synes mig innebära en ur flera synpunkter lämplig lösning av frågan, finner jag mig även i denna del böra biträda kommitterades förslag.

Icke heller har jag något att erinra emot att, på sätt kommitterade förordat, de för pensionerade folkskollärare m. fl. tidigare meddelade särskilda bestämmelserna om vissa mot erhållen pensionsförbättring svarande avdrag å dyrtidstilläggens belopp nu få bortfalla och full likställighet i det avseende, varom här är fråga, sålunda genomföras mellan dessa kategorier av pensionstagare och övriga pensionärer.

I de här ovan ej särskilt av mig berörda bestämmelserna i kommittéförslaget, såvitt detsamma angår de f. d. befattningshavarna i statens tjänst och de med dem i nu ifrågavarande avseende jämställda persongrupperna, har jag icke någon ändring att föreslå. I avseende å dessa bestämmelser anser jag mig därför kunna inskränka mig till att hänvisa till författningstexten och den i kommittébetänkandet anförda motiveringen.

*Kostnads-
beräkningar.*

Kostnaderna för dyrtidstillägg åt nu ifrågavarande persongrupper under år 1919 hava av kommitterade, under förut-ättning att för hela året ett grundtal av 150 skulle bliva gällande, beräknats till sammanlagt 11.3 miljoner kronor, därav å de pensionerade folkskollärarna och de i samband med dem omförmälda pensionstagarna skulle belöpa 2.3 miljoner kronor. Då emellertid enligt mitt förslag grundtalet redan från början skulle bliva något lägre än kommitterade förutsatt och man därjämte torde kunna våga räkna med en under året inträdande sänkning av den allmänna prisnivån, vilket skulle föranleda ytterligare nedgång av grundtalet för åtminstone någon del av året, torde ovan angivna kostnadsbelopp 11.3 miljoner kronor, kunna något minskas, förslagsvis till 10 miljoner kronor. Detta skulle alltså utgöra beloppet av det anslag, som, gemensamt för alla här ifrågavarande kategorier av pensionärer och understödstagare m. fl., bör hos riksdagen äskas för bestridande av dyrtidstilläggen under år 1919.

För år 1920 torde i avseende å kostnaderna för dyrtidstillägg åt nu behandlade persongrupper lämpligen böra förfaras på enahanda sätt, som av mig föreslagits beträffande motsvarande kostnader för befattningshavarna vid statens icke affärsdrivande verk. Föreskrift synes mig alltså böra meddelas om, att tillsvidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande sättet för kostnadernas bestridande, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp under år 1920 kunna varda å riksstaten för nämnda år särskilt avsatta.

*Departements-
chefens
hemsällan.*

Departementschefen, statsrådet Thorsson, föredrog härefter ett i enlighet med vad av honom förordats upprättat förslag till kungörelse

med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer samt hemställde, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels godkänna ovanberörda förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under år 1919 åt de i ovannämnda författningsförslag åsyftade pensionärer m. fl. å tilläggsstat för år 1919 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av kronor 10,000,000,

dels ock förklara, att under år 1920 tillsvidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka under nämnda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda pensionärer m. fl. skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp under år 1920 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet till riksdagen avlätas av den lydelse, bil. litt... vid detta protokoll utvisar.

Vid protokollet:

Birger Looström.